

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Poučovací povinnost soudu o koncentraci řízení (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010)

Podle § 118b odst. 1 o.s.ř. mohou účastníci uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání jen do skončení přípravného jednání, resp. do skončení prvního jednání ve věci, nebyla-li provedena příprava jednání, popřípadě do uplynutí lhůty, která byla účastníkům za účelem splnění povinnosti tvrzení a důkazní poskytnuta soudem. K později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům se v zásadě nepřihlíží. Zákon stanoví, že v případě přistoupení účastníka, či záměny účastníka nastává koncentrace řízení ve vztahu k těmto novým účastníkům skončením prvního jednání ve věci nařízeného po přistoupení nebo záměně účastníka a účastníci musí být o tomto poučeni v předvolání k tomuto jednání (srov. § 118b odst. 2 o.s.ř.).

Další poučovací povinnost zákon stanovuje v případě, že se ve věci koná přípravné řízení. V takovém případě musí soud účastníky podle § 114c odst. 5 o.s.ř. o koncentraci řízení před skončením přípravného jednání. Poučovací povinnost je tedy v zákoně zakotvena ve značně omezeném rozsahu.

Komentářová literatura k uvedenému rozsahu uvádí, že v případech, kdy se ve věci nekoná přípravné jednání, *„zákon výslovně nevyžaduje, aby soud účastníky na koncentraci řízení předem upozornil, tj. ani v předvolání k jednání, které soud nařídil k projednání věci samé. Na rozdíl od přípravného jednání, kde zákon ukládá soudu povinnost účastníky o koncentraci řízení poučit před skončením přípravného jednání, v těchto ostatních případech nastává koncentrace ze zákona, aniž by tu byla výslovně stanovená povinnost upozornit účastníky na toto pravidlo v rámci předvolání k jednání“* a dále, že *„považujeme za nepochybné, že z koncepce úpravy poučovací povinnosti v § 5 (srov. komentář k § 5) vyplývá, že účastník musí být soudem poučen o tom, že jednání, k němuž ho soud předvolává, je ze zákona koncentrováno“* (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s 839). Právní teorie dovodila i nutnost poučení o koncentraci řízení v předvolání k přípravnému jednání, třebaže ani tuto povinnost soudu zákon výslovně neuvádí (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s 802).

K závěru o nutnosti poučit účastníky řízení o koncentraci řízení v předvolání k prvnímu jednání ve věci, resp. k přípravnému jednání dospěla i praxe, což se projevilo ve vzorech doporučených pro použití v občanském soudním řízení vydaných Sdělením Ministerstva spravedlnosti ze dne 18. 6. 2009, č.j. 126/2009-OD-ORG (dostupné na [www](http://www.mjust.cz), k dispozici >>> [zde](#)).

V soudní praxi tak vznikla situace, kdy se poučení o koncentraci řízení udělovalo účastníkům řízení před přípravným jednáním, před prvním jednáním ve věci, před skončením přípravného jednání, ale nikoliv před skončením prvního jednání ve věci.

Až v rozsudku velkého senátu ze dne 4. září 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010, Nejvyšší soud dovodil, že *„zajištění spravedlivé ochrany práv a oprávněných zájmů účastníků a uplatnění principu právní jistoty ve věcech projednávaných a rozhodovaných v občanském soudním řízení vyžadují, aby soud...při plnění své poučovací povinnosti postupoval shodně (stejně) ve všech případech, v nichž*

podle ustanovení § 118a odst.1 a 2 o.s.ř. 31.8.2012 nastává tzv. koncentrace řízení. Nemají-li být tedy činěny zcela neodůvodněné rozdíly ve výkonu poučovací povinnosti soudu v jednotlivých případech, v nichž dochází k tzv. koncentraci řízení...musí se poučení o tzv. koncentraci řízení a o jejích účincích vždy dostat účastníkům jak předem (v předvolání k přípravnému jednání, k jednání nebo k dalšímu jednání)...tak také při samotném úkonu (roku) soudu (při přípravném jednání, při jednání nebo při dalším jednání), jehož skončením tzv. koncentrace řízení nastane, neboť je (v zájmu právní jistoty a dalšího "předvídatelného" postupu řízení) nezbytné, aby účastníci vždy...bez pochybností věděli o tom, že řízení bude zkoncentrováno a kdy k tomu dojde, a aby tomu mohli přizpůsobit svůj další postup v řízení". Nejvyšší soud uzavřel, že účinky koncentrace proto nenastanou nejen v případech uvedených v § 118b odst. 3 o.s.ř., ale v každém případě, kdy účastníci řízení nebyli o koncentraci řízení poučeni jak v předvolání k roku soudu, jehož skončením koncentrace nastane, tak i v průběhu tohoto soudního roku. Navíc Nejvyšší soud dovodil, že pro účely koncentrace řízení nelze první jednání považovat za skončené toliko, byly-li při něm provedeny alespoň všechny úkony uvedené v ustanoveních § 118 odst.1 a 2 o.s.ř. „První jednání“ ve smyslu § 118b odst. 1 o.s.ř. se tak ve skutečnosti může natáhnout na víc soudních roků.

David Jochman

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)